

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს				
თვე	მ. კ.	თვე	მ. კ.	მ. კ.
12	10	6	6	6
11	9	5	5	5
10	8	4	4	4
9	8	3	3	3
8	7	2	2	2
7	6	1	1	1

ცალკე ნომერი—ერთი შუარი

ივერიის

გაზეთის დასაველი და გროვანსკის-დასაველი უნდა მიმართონ: თვითონ რედაქციის, ვეიკოში, ავტოლოს ქუჩაზე; ვარანციის ძეგლის პირდაპირ, თავ. გროვანსკის სახ. ლუბში; წერეთლის გამარჯვებულ საზოგადოების განცხადების, სათავად-ნაჯურ პანკის სახლში, სახლის ქუჩაზე.

ფასი განცხადების. ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპიტ.

1877—1892 **ს ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს და ს ა ლ ი ტ ი ე რ ა ტ ყ რ ა გ ა ზ ე თ ი** 1877—1892

ზედათმწიფი კომისიის და მხარეთმცოდნეობის საბჭოს დასავლეთ-მთავროს ბანქის სხივის, ვისაც მსურს პატრი ცეს სხივის ელ-ხან გარდაცვალებული, ზედამხედველ კომიტეტის წევრად ნამყოფის **დავით შინოსონის ძის შიფინის** ხსენებით იმის სული მოსახრებელს პანაშვიდ-ზედ, რომელიც იქნება გარდაცხადი კვირის, 1 ნოემბერს, დღის 12 საათზედ, ტფილისის ქაშეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში.

(1892—3)

დომბორი ს. ვაჟაძე
იღებს ავადმყოფებს ნაშუადღევს 3 საათიდან 6 საათამდე (ელისაბედის ქუჩა, კობიევის სახლი, № 116).
(30—8)

წიგნების გამოცემა

პარტიული ანბანების გამოცემა
სადა სარედაქციო კომისიის შერეობაში კრებამ მდგომარეობის 2-მის დადგინდა ქართული კრებულის გამოცემა დროგამოშვებით. კრებულში დაბეჭდვები სალიტერატურო და სა-მეცნიერო წიგნები და სივრცითი იქნება არა ნაკლებ ათის თავისა (320 გვ.).

ვითხოვთ, ვისაც მსურს მონაწილეობის მიღება, თავის ნაწილებს გამოუ-გზავნოს ამხანაგობას კრებულში და-საბეჭდავად.

მოწოდებულს და კრებულში და-ბეჭდვების რომანებში, მოთხრობებში და საშუალო წიგნებში ავტორთ მიტეკვით ნაბეჭდ თანხაში (32 გვერ-დი, გვერდზე 27 სტრიქონი იქნე-ბა 5X8 კვადრ.) არა ნაკლებ 18 მ. ლექსები და პოემები დაბეჭდვება სხვა პირობებით.

ხელნაწერთან ერთად ავტორის-მიერ გამოგზავნილი უნდა იქნას წე-

ფელეტონი

პირველი ბალადა
(მოთხრობა)
XIII*)

„უყვარბარ მაროს, უყვარბარ! უმზარბარ დათას ყურში კო-წიას სიტყვები, როცა თავის ოთა-ში შევიდა. „უყვარბარ, უყვარბარ!“, ჰფიქრობდა და ატრიალებდა ხელ-ში ბლუზს; დასწრებოდა ხან არ-შის, ხან გულს, ხან საყლოს, თი-თქის ეძებს, ხომ არსად ჩაუქსოვია მაროს კერის ღრის ეს ტბილი სიტყვა, „მეყვარბარ“-ო. მაგრამ ძე-ბნა რა საჭირო იყო. განა ყოველი ძაფი, ყოველი წერტილი არ ჰქონდა, რომ იმ ხელის პატრონს, რომელიც ჩვენ შეგვეკრა, უყვარს ის, ვის ტანსაც ჩვენ დავამყვინებთ. დღანდარ ატრიალა დათამ ხელში ბლუზს, მერე ჩაიკვია, ჩიხიდა რამ-

სხვას ვერას ნახავ. ამის გამო შე-იძლება ისე გამოეთხოვო ამ სო-ბუელს, რომ ვერ ედინოს, ვთქვამთ, თუნდა ტურფა კახეთის, ან უხვი-სა და თავისებურ ბუნებით შემკულ იმერეთის დათვალიერებებს. ჩვენს მთასა და მთის ხაღის ხაში და-სწივის. ეს გარემოება მიზეზი, რომ ერთი-ერთმანეთს გარეგან არ ვი-ცნობთ და ეს არ-ეკონდა მზარად ცხვირშიც ამოკვარდა ხოლმე.

საგანი დღევანდელის ჩვენის სა-სულიან მოგზაურობის მნიშვნე-ლობისა და სარგებლობას არ არის საზოგადოდ. ჩვენ გვიწოდებდა გვე-თქვა მხოლოდ, რომ შინ კრუნი-ვიანთ, ისე უცხო ქვეყნის მოგვა-და დათვალიერება. ევროპიელს უყვარს, რომა უყოველივე, რაც სა-ინტერესოა, თავისი თავისი ჭნა-ხისა, თავისი ურთი გაციანოს და სხვის ნახუდ-გაგონილით არ იც-ხივაროს, რადან ადვილად შე-იძლება, რომ მოსტუქვადეს, ამ შე-იცხადარი აზრი იქონიას რომელი-სამე საგნის შესახებ. ევროპიელის მიერ კანონიერს სურვილს გარე-მთავრად ხელს უწყობს: მეტის-მე-ტად ითვად ჯდება იქ მგზავრობა.

ტფილისი, 31 ოქტომბერი

დღევანდელი ევროპაში ერთი ფრი-ად სასურველი და სასარგებლო ჩვეულებაა გავრცელებული. ძა-ლიან უყვართ აქეთ იქით სიარუ-ლი, მგზავრობა და როგორც თა-ვიანთ, ისე უცხო ქვეყნის მოგვა-და დათვალიერება. ევროპიელს უყვარს, რომა უყოველივე, რაც სა-ინტერესოა, თავისი თავისი ჭნა-ხისა, თავისი ურთი გაციანოს და სხვის ნახუდ-გაგონილით არ იც-ხივაროს, რადან ადვილად შე-იძლება, რომ მოსტუქვადეს, ამ შე-იცხადარი აზრი იქონიას რომელი-სამე საგნის შესახებ. ევროპიელის მიერ კანონიერს სურვილს გარე-მთავრად ხელს უწყობს: მეტის-მე-ტად ითვად ჯდება იქ მგზავრობა.

ორმოცის თუშით მიუღეს საფ-რანგეთს შემოვიდა და ყველაფერს შენის თვალით ჭნახავ, გაგონილს და წიგნში ამოკითხულს მერე შე-ამოწმებ. ჩვენში-კი, მგზავრობის სიძვირის და სიძნეობის გამო, ვე-რავრის ნახვას ვერ ედინება კა-ცი. ორმოცის თუშით მართა შე-ტერბურკს თუ ახვად და ჩამო-ხვად, ისიც გავტვირვებით, თარე-

ცებით დათამ თავისი ლექსი, ვას-წიარა და ვადასწიარა თვითარ. როცა ყველაფერი გაათავა, დახე-და საათს; გათვინებდის ერთი საა-თიც აღარ იყო. დაწოლის წინად კიდევ გადათავიარა ბლუზს, მერე კიდევ წაიკთხა ლექსი, თითქოს ადარებს ერთმანეთს, რომელი უფ-რა უფროდ სასწიარო იქნებაო, და დასწიარა. დასწიარა, მაგრამ განა შეგელო მილი? არა, ის მეტად ბედნიერი იყო იმ წუთსა, მეტად ტბილი ფიქრები ეხ-ყვოდა გულს, რომ მილი დამეწო-ბინებინა ავთის სიამოვნებისათვის. დათამ თვითარ გაათავა და ცვარი მილი არ მოსულია. გათავად თუ არა, ისეც ფეხზედ იდგა. აღმობისათვის ერთხელ კიდევ წაიკთხა ლექსი, მე-რე ჩაიკვია ახალი შეგერილი ბლუზს და აღფრთოვანებული გამოვიდა გა-რედ.

მზე ის-ის იყო ამოდიოდა მთის იქილამ და მთელი აღმოსავლეთი სხვა-და-სხვა ფერად ცეცხლებრ ენ-თებოდა. ისედაც მშვენიერი დღა იყო და დათასთვის ხომ ნამდვილი აღდგომა თუნდებოდა დღეს. ოპ-

ის უკეთესნი მოღვაწენი ვამატი, გრგვრი, ემი ისეთის რიხით, გამ-ბედაობითა და ზოგჯერ მუქარით ჰკიცხავდნ მთავრობას, იმის პოლი-ტიკას, რომ გიგვირს, თუ-კი, რა-გორც ჩვენებური გაზუბები გვარ-წმუნებენ, სლავიანებს არავითარ ხმა არა აქვთ მინიჭებული, მამ ასე თამამად როგორ და ღამაზარაობენ, რამა ამ ვაყვაცებს არ ჩაჩემე-ბენ და ავსტრიიდან არ განამე-ვებენო.

ამ ემად ჩეხიში შესანიშნავი ამ-ბავი მოხდა. ორი უმაჯარესი სა-პოლიტიკო დასი, სტარო და მლადო ჩეხები შეერთდნენ და ენთა-ვითად იმოქმედებენ, რომ თავისი წაადილი განხორციელონ. აქამ-დე ავსტრიის მთავრობისათვის სა-ხირო იყო ჩეხების საპოლიტიკო დასებად დაყოფა: ისინი ერთმა-ნეთში ვერმორიგდებიან და მე ჩეხს საქმეს გაავრიგებო. ახლა-კი სულ სხვა იქნება. პრავაში შეიარბნენ წარმომადგენელი ჩეხისა, მორა-ვისა და სილეზიისა. მოილაპა-რაკეს, გადასწიკვებენ შეერთება-დ ერთ-მხად მიიღეს ასეთი განა-ჩენი, წარმადგენელი რიგების მიერ: დღეიდან ერთად ვიმოქმე-დეთ, რომ მალე განხორციელ-დეს ჩვენი საწადელითა. კრება იყო გზავ უფლებრიან თავმჯდომე-რობით. აქამდე სტარო ჩეხები და მლადო-ჩეხები განწედე შედნენ პოლიტიკურად ჩეხებს და ამიტომად საერთო საქმე ვერა ხერხდებოდა. ენლა-კი, რაკი ყველა დასი შეერთდა, უკვი არ არის, მალე აისრულებენ იმას, არისთვისაც ასე მხნედ იბრძოდნენ და იფეწოდნენ.

დასასრულად, დასამტკიცებლად იმისა, რა ნაკლებად ვიცნობთ ჩვენ ჩეხის არსულების განწეობებს წუ-

ლობით, ერთს ამბავს მოგახსენ-ნებთ. ამ ორის კვირის წინად ჩვენ რედაქციამ შემოვიდა ერთი ახე-ვანი, ახალგაზრდა ემწიფილი ვა-წმინდა ქართული გამოცემა-სარაგ. სახე უმტკიცებდა, რომ ქარ-თული არ იყო და უფრო გერმა-ნელს ჰკავდა. მართლაც აგრე ადამიანად, ემწიფილი ჩვენებური დადაბებული ტულიისში, მშვე-ნივრად იცის ქართული და უმა-დელესი საგრონომია განათლე-ვა მიუღია ჩეხისა, ქალაქ თა-ბარში, სადაც წასულა ჩვენის ქართული ხოროს გამწვრთნელ ბ. ი. რატილის რევიტი. რა-საკვირველია, ამისთანა საინტე-რესო სტუდენტს მაშინვე ისა ვე-ითხეთ, მართლა ისე არიან შვი-წროებული ჩეხები, როგორც გა-სტყობი სწერენ? რას ბრძა-ნებთ, ბატონო, ჩეხებს სრული თა-ვისუფლება აქვთ მინიჭებული სწა-ვლა-განათლების საქმეშიო. დასა-მტკიცებლად ამის ვაჩვენებ თა-ბარის საგრონომია ავადიმიის მიერ მიცემული თავისი ატესტა-ტი.

გულ-მოადგინედ გადავათავადი-რეთ ატესტატი და ერთი გერმა-ნული ასო ვერ ვიპოვნეთ, საგნე-ბი ჩეხურად არის ადგილობრივი, ხელი უწერიათ დირექტორს და პრაფესორებს ჩეხურად, გვარე-ბაც ჩეხურით. განა გერმანულად არ გასწავლიან საგნებს? ვითხეთ სტუდენტს. გერმანულს ვაგასწავლი-დნენ, როგორც სკანს, საგნებს-კი ჩეხებიც და გერმანული სტუ-დენტებიც ჩეხურად ვაწავლობდი-თო.

ასეთი ყოფილა ნამდვილი სუ-რათი ჩეხის შინაურის ცხოვრება-სა. ჩეხე-კი დევნადა, რომ, საცო-

როცა დათა დაპრუდა ოთახში, მანა, რომ კოწიო, რომელსაც ჩვეუ-ლულად ჰქონდა ადგომისათვის მასთან შესტულიყო, იქ იჯდა და იმის ლექს ჰკითხულობდა.

— რა მშვენიერება! ნუ თუ წუ-ხელის დასწრე, დათა, ეს ლექსი? მიპპართა მან დათას გამხიარულებულ-მა.

— გიკვირს? უთხრა დათამ: ვე-კი არა, მივლი პოემა რომ დამეწერა წუხელის, ისიც არ უნდა გამეკრივე-ბოდა.

— მე-კი სულ არა-მიტკვამს-რა ჩვენისთვის, რომ შენ ლექსებსაც სწერ.

— ნურც ეხლა ეტყვი ვისმე, მა-როს ვარდა. მაროს-კი მიუტანე და უთხარა, ბლუზის მიგვირთა-თქო.

— არა, შენ თითონ უნდა წაუკი-თხო დროს.

— არა, მე ვერ წავიკითხავ, უთ-ხრა დათამ.

— უსათოდ უნდა წაუკითხო, სთქვა კოწიომ: ამის მე ჩავიდნე გი-ბეში და მეცადინეობის ღრის და-გაგებდ წინ...

*) იხ. „ივერი“, № 230.

დავ ჩვენებს „დედა-ენისა“ და აბუ-
ნების კარისა. თანა სახელმძღვანე-
ლოების მეტი არა აქვთ რათა.
დაიდა, სწორედ გარდაცვლილი და ბევრ
წინადად სასარგებლოა, როცა ყო-
ველსავე თავისი თვლითა წინახვს
კაცი და ყოველსავე თავისი ყუ-
რით გვივინებს.

ა. ფრანკო

ასალი ამბავი

* * * დღეს, 1 ნოემბერს, სიონის
ტარაში მისი მაღალ ყოვლად უსა-
მღვდელოესობა, პეტერბურგის მი-
ტროპოლიტი პალაიდი წიგნის შემ-
დგმულ ტიტულით გაივლია გლო-
ვინის პრესტიჟულად, სამხედრო ექ-
სპლენსში, რომელიც ახლად შენ-
დებდა. აქ გაიხილეს სამადლობელ
პარაკლისა ქ. ტფილისის მცხოვრე-
ბთა ხოლორისაგან მშვიდობიანად გა-
დაჩვენისა გამო.

* * * ჩვენ შევიტყუეთ, რომ ტფი-
ლისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა
მოუწყველია რ. ა. მაღალაშვილის
მოუწყველია 2 ნოემბერისათვის ტფი-
ლეთუბატონა საკრებულოს დარბაზში
თავად-აზნაურნი ტფილისის გუბერ-
ნიისა, რომელთაც უნდა მოილაპა-
რაკონ, თუ როგორ გაიხილან მან-
დობა მიტროპოლიტის პალადის
ანისის მოქმედება-თავადურის მოღვა-
წეობისა და ზრუნვისათვის სასარგებ-
ლოდ საქართველოს მშვიდობისა და
სამშენებლისა ქუჩისათვის დროს.

* * * ორშაბათს, 2 ნოემბერს, სა-
დამოს 7 1/2 საათზედ, დანიშნულია
მორიგი კრება კავკასიის სამხედრო-
რაიონის სამხედრო-სახოვადოებისა.
კრებაზედ სხვათა შორის წაითხოვლ
იქნება მოხსენება ა. გ. აღმსრუტეის
ხოლორისაგან ავადმყოფთა შესახებ, რომ-
ელითათა ტფილისის სამხედრო სამე-
დურ-სკოლაში უწყობილია.

* * * სამშაბათს, 3 ნოემბერს, ნაშა-
დღეის პირველს საათზედ კუკის
მათლ-მადიდებელთა სასაფლაოზედ
მისი მაღალ ყოვლად უსამღვდელოე-
სობა, პეტერბურგის მიტროპოლიტი
პალაიდი გაიხილეს საერთო პანა-
შვიდს.

— კარგი, მაშ, დაეთანხმა დათა,
მანამდის არაფერი უთხრა.

— არა, უთხრა კოწიამ და გაფარ-
და კარში.

ერთის საათს შემდეგ, როცა
ჩვენმა მეგობრებმა სამეცადინო ოთა-
ხში მოიყარეს თავი, კოწიამ ამოიღო
ჯიბიდან ლექსი და დაუღო დათას
წინ.

— აბა, დათა, ყურს გივდებთ,
უთხრა მან დათას და მერე მოუბრუნ-
და მაროს: მარო, წუხანდელს ცენის გა-
გრძელება, კარგად დათვდე ყური!
მარო მაინც არ იყო თავის ფერზედ
და ეხლა სულ ჰარხალივით გაფითლ-
და. დათამ ხმის კანკალით დაიწყო
კითხვა:

ცხარამეტო წელთა,
შვითა და ბნელთა
წარიღეს დღნი ჩემის სიუცხლის;
მუდამ ბრძოლაში,
მუდამ ტანჯვაში,
მუდამ დევნილობის სოფლის
გაქცევა მულო,
დაეცა სულთა,
გრძნობა, გონება მიწაზედმდობა,
დადმუდე ენა,
გამიჭრა რუქნი
და სასოება მეკარგებობა...

* * * მოგვყავს კიდევ რამდენიმე
ცნობა ამიერ-კავკასიის რეისის გზის
შესახებ. 1890 წელს რეისის გზა-
ზედ მსახურობდა 6761 კაცი, ამ მო-
სამსახურთა ჯამაგირად დაიხარ-
და 2,310,056 მან. 86 კ. როცა რეისის
გზა მთავრობის ხელში გადავიდა, ამ
მოსამსახურეთაგან ბევრი დაიხიბვიდა;
დათხოვნის შემწეობა აღმოაჩინ-
ეს და დაურთეს ყველას 198,885
მან. იმავე წელს დაიხარჯა რეისის
გზის ლიანდაგის, ხიდებისა, წყლის
მიწებისა და სადგურების შენობების
შეკეთებაზედ 431,153 მან. 67 კპ.
იმავე წლის განმავლობაში რეისის
გზაზედ 7 ჯერ გადასდა ლიანდაგს
მატარებელი, მატარებლების დატე-
კება მოხდა 9-ჯერ, უბედურება მოხ-
და 127-ჯერ, დაშავდა 148 კა-
ცი, ამათში მატარებელს ქვეშ მო-
კვდა 90, მოკლულნი იქნა 31 და
ნახაზირდა 51. რეისის გზის სამეურ-
ნალობა 1890 წელს ავადმყოფი იყო
42 კაცი, ამათში გარდაიცვალა
268 კაცი, ე. ი. 100 ავადმყოფ შო-
რის რჩებადა მხოლოდ 49.

* * * ჩვენ შევიტყუეთ, რომ სამერმი-
სოდ სახელმწიფო ქონებათა სამინი-
სტროს განზრახვა აქვს გაზოგუნოს კო-
ხეთის სამი საფოტოქურთა დასი, რომ-
ელითაც დაავლებული იქნებათ, გა-
სინჯონ მთლად ენახები კახეთისა და
შეიტყონ, არის ფილოქსერა კახეთში,
თუ არა.

* * * ზარის ისეთია: ვერ იქნა და
ვერ მოელო ბოლო ბარის ოქთში
მოღობის მაცდურობას და ხალხს
ყვლევს. ამას წინადა ახლად ჯარში
გასწავლია ემწიფები, კენქის ამოსა-
ღებდა რომ უნდა წასულიყვნენ, გა-
ცხარებულნი მიეშურებოდნენ თუ-
ღანის სოფელში ერთ იქაურ მოლა-
და კენქი არ გვერგოსო. ეს მაც-
დური მოლაც საიმოვნებთ არა-
მგედა სამ-სამ მანეთს, უბოღენდა
რადაკებს და აძლევდა მთხოვენლებს.

* * * სადსადა: ჩვენს მახარაში პირ-
ველად ხოლორამ თავი იჩინა 5. კა-
კაბეთს და ორი კაცი იმსხვებოდა.
ბევრი ვერაფერი დააკლო აგრეთვე
ხოლორამ სოფ. საქობის, მაშანარა-
სა, არბოჩის, პონიანის და ხირსას,
სადაც ხოლორის თითო-ორი კა-
ცი გახდა ავად. 8 ივლისს ხოლორა
განდა შირაქის მიწაში, დღევან-
დელის-წყაროდან ორის ვერსის სი-
შორის ავად გახდა შვიდი და გარ-
დაიცვალა 4. ს. კაკაბეთს და ანავა
10 კაცი გარდაიცვალა. 20 ივლისს
ხოლორა განდა ლაგოცხეში და 12

* * * ჩვენ მოგვიყვია ქ. ყუბაღან
ბ-ნ გიორგი სალარიისაგან 3 მან.
და ბ-ნ თ. სახოკიასაგან 21 მან. თ. ყო-
რდანიას გადასაცემად. ისილა, რომე-
ლიც ფულთან ერთად მოგვიყვია ბ-ნ
სახოკიასაგან: ნ. ლობაბერიძე 3 მ.,
ი. კაკაბეთი 6 მან., ლ. ლომთათიძე
3 მან., ალ. საათაშვილი 3 მან.,
ბ. დარჩია 3 მან. და თ. სახოკია
3 მან., ამ ფულის დღემდე გეკო-
ნდა 54 მან. უსდგა სულ 78 მან.

* * * ჩვენ მივიღეთ ახალი ქართუ-
ლი ფიჭვი „ლიბიტრა ყიფიანი“, და-
ბეჭდილი ბ-ნ ზ. ქ.—ძის მიერ. წიგ-

ნის ყაზვლ სურათია განცხვენულის
ლიბიტრა ყიფიანისა. წიგნი სულ
51 გვერდია და ჰქონდა 20 კპ.

* * * 28 ოქტომბერს რეისის გზის
ტფილისის სამეურნალობაში მივიყანეს
ხოლორისანი ავადმყოფი, გარგოლ
პოლტავერცო.

* * * თონეთის იზრის მეურნალი
იუწყება, რომ ს. ბოკორმას ხოლორა
განდა და 22 ოქტომბრამდე გარდა-
იცვალა 3 და კიდევ 4 ავად არისო.
მეურნალის სიტყვით, ხოლორა უჯარ-
მასა, ნორისისა და ხაშშიდგან გად-
მოუტანიათ.

* * * ჩვენ შევიტყუეთ, რომ სამერმი-
სოდ სახელმწიფო ქონებათა სამინი-
სტროს განზრახვა აქვს გაზოგუნოს კო-
ხეთის სამი საფოტოქურთა დასი, რომ-
ელითაც დაავლებული იქნებათ, გა-
სინჯონ მთლად ენახები კახეთისა და
შეიტყონ, არის ფილოქსერა კახეთში,
თუ არა.

* * * ზარის ისეთია: ვერ იქნა და
ვერ მოელო ბოლო ბარის ოქთში
მოღობის მაცდურობას და ხალხს
ყვლევს. ამას წინადა ახლად ჯარში
გასწავლია ემწიფები, კენქის ამოსა-
ღებდა რომ უნდა წასულიყვნენ, გა-
ცხარებულნი მიეშურებოდნენ თუ-
ღანის სოფელში ერთ იქაურ მოლა-
და კენქი არ გვერგოსო. ეს მაც-
დური მოლაც საიმოვნებთ არა-
მგედა სამ-სამ მანეთს, უბოღენდა
რადაკებს და აძლევდა მთხოვენლებს.

* * * სადსადა: ჩვენს მახარაში პირ-
ველად ხოლორამ თავი იჩინა 5. კა-
კაბეთს და ორი კაცი იმსხვებოდა.
ბევრი ვერაფერი დააკლო აგრეთვე
ხოლორამ სოფ. საქობის, მაშანარა-
სა, არბოჩის, პონიანის და ხირსას,
სადაც ხოლორის თითო-ორი კა-
ცი გახდა ავად. 8 ივლისს ხოლორა
განდა შირაქის მიწაში, დღევან-
დელის-წყაროდან ორის ვერსის სი-
შორის ავად გახდა შვიდი და გარ-
დაიცვალა 4. ს. კაკაბეთს და ანავა
10 კაცი გარდაიცვალა. 20 ივლისს
ხოლორა განდა ლაგოცხეში და 12

მანის ის კლედა,
მეტო ზღვდა,
მეფეი ეცხობა, ზუვა ძლიერი..
— ხომ კარგი ლექსია? ჰკითხა კო-
წიამ სიცილით მაროს, რომელსაც
ვიამოთქმელი ნეტარება ეხატებოდა
სახეზედ, როცა დათამ კითხვა ათავა-
ცა და უპასუხდა მაროს.

— შემიგონო ლექსი იყო, მაისმა
ამ დროს სალომეს სიტყვები, რომელ-
მაც შემოიღო კარი და შემოვიდა.
ადვილად წარმოასდგენია, როგორ
იმოქმედებდა ყველზედ ამისთანა მო-
ლოდენელი თავივად და ცემბა. მარომ
უყუბ დღუნა თავი, თითქოს ქურ-
ღობაში დაიჭირეს; და-თა-ი სრუ-
ლიად გვიფიქრდა და თითქოს დაი-
წყაო. მხოლოდ კოწიამ შეშვედა თა-
მამად დედას და უთხრა;

— დალაღ მშვენიერია, დათა კარგს
ლექსებსა სწერს.

— ოჰ, თქვენია, დათა ზურაბი,
ეს ლექსი? სიტყვა სალომემ და აიღო
ქალღაღად ლექსი: იმელი, ამას მე
მითავაზებთ, თქვენ შავი გექმნებთ.

— მიირთვიეთ! ძლიერს ამოიღდა ენა
დათამ. სალომემ ჩაიღო ლექსი გრძე-
ში და ცოტა წყრომის კითხით,

კაცი იმსხვებოდა. ამავე დროს ზემო
და ქვემო მანაანს გარდაიცვალა 19.
მხოლოდ ბობისხვისა, ჯღოანს,
ტიბანასა და თელაწყალს მოიკლა
ფეხი ხოლორამ. თელაწყალს, მაგალი-
თად, ავად გახდა 47 კაცი და ამათში
22 გარდაიცვალა კიდევ.

* * * გოამ: მთელს ჩვენს მახარაში
წელს ჩინებული მოსავლია ღვინისა.
თუმცა ზოგიერთს სოფელში ენა-
ხებს მაღლიუე ჰქონდა მოდებული, მა-
გრამ ღვინო მაინც კარგი დადგა. ამ
დღეებში ოდესმე ჩამოვიდნენ წარ-
მოამდგენელი საფარბეთის ერთი
ფარბისა, მაქარს ჰყავლენობენ და
ფასსაც კარგს იძლევიან, ვეღარაში
75 კაბეცს.

* * * გაზეთი „Наши“ სწერს:
სარკეთილდგან მომავალ საქონლის გემს
„ასლან“-ს ზღვაში ჰქარიშხალმა მოასწ-
რო. ქარიშხლის დროს გემი დაშლდა,
წყალი შეუვლია და რაკი-სი საქონ-
ელი იყო გემში: ქიშინი, ნუში, ბრინ-
ჯი და ტყეები, სულ ერთიანად და-
ცვლდა. გემის ბატონი, სულ ცოტა,
30 ათას მანეთს იხარაკლებს.

* * * საყურადღებო ცნობანი მო-
ჰყავს ვაზ. „Т. П.“-ს იმის შესე-
ხებს, თუ რამდენი ფული შესწირეს
კავკასიისა და ამიერ-კავკასიის მცხოვ-
რებთ რუსეთში მოსავლობით და-
ზარალებულთა სასარგებლოდ. ამ
შეზამთავანა სჩანს, რომ ყველაზედ
მეტი ფული დამსრულებიანის შეუწი-
რავს ტფილისის გუბერნიის, სულ
71,525 მან. 17 კაბეც, სტავრო-
პოლისისა—53,023 მ. 17 კ., ბაკო-
სა—45,088 მ. 55 კ., ქუთაისისა—
23,096 მ. 4 კ., ყარსისა—18,758
მ. 7 კ., ერევნისა—14,752 მ. 72
კ., განჯისა—11,225 მ. 57 კ., და-
ღესტნის ოლქს—4,645 მ. 9 კ. და
ზაქათალის ოლქს—1,418 მ. 81 კ.
ფულს გარდა, ყველა ამ გუბერნიის-
მა შესწირეს დამსრულებელთა 147,571
ფული და 16 გირანჯა ჰური. ფული
პური რომ 50 კაბეცად ვინაგვიშთ
და ფულად შეწირულობას მიუმა-
ტოთ, აღმოჩნდება, რომ კავკასიისა
და ამიერ-კავკასიის მცხოვრებელ შე-
წირავთ სულ 317,405 მ. 79 კ.

თუმცა თავდაქმნით-ი სიტყვა:

— მაგამ, თუ თქვენს ლექსებს
უკითხავთ ერთმანეთს, სწავლას რო-
დის-და მოასწრებთ? ყველაფერს თა-
ვისი არა აქვს. ეხლა ავად იმეცა-
დნით და ლექსები, თუ მაინც და
მაინც არ დაგიშლიათ, თავისფულად
დროს იკითხოთ. ეს სიტყვა სალომემ
და გავიდა. ყველანი გაშტერებულნი
მისრულებოდნენ კარგს, საიდანაც სა-
ლომე გავიდა, თითქოს ემინიანთ,
კიდევ არ შემობრუნდეს.

— რა დროს შემოვიდა? სიტყვა კო-
წიამ: ფეხის ხმა რატომ ვერ გავი-
გონეთ, მეღასავით რომ მოგვეგება?

დათას უნდოდა რაღაც ეთქვა, მა-
გრამ ამ დროს გაიღო კარი და ოთა-
ხში გარეა შევიდა.

— ბატონო, ბატონი გიბრძანებთ!
უთხრა მან მაროს. მარო ადგა უნე-
ბურად.

— რომელი ბატონი? ქალბატონი,
თუ ვაზბატონი? ჰკითხა კოწიამ.

— ორივენი ერთად არიან, სიტყვა
გოგომ და რაღაც სხვა ნიარად მო-
კვება ტუტები, თითქოს ამით უნდა
შეატყობინოს, რომ საქმე კარგად არ
არისო. მარო ერთად დაღერებლი

* * * „H. O.“ სწერს, რომ გან-
სვენებულის პოეტის თ. 6. ბარათა-
შვილის ნათესავთ თხოვნა მიუბრუნე-
ვითა საქართველოს ექსარხოსოსთვის
და უფროგრამ, ნება გვიბოძალა გან-
სვენებულის პოეტის ნემტი ქვეშე-
თის წმ. გიორგის ეკლესიის გალა-
ვანში დაესაფლაოთათ.

* * * 30 ოქტომბერს მიხეილის ქუჩაზედ
სასტუმრო მძიხილველნი ღვინითა გონ-
ზის „სტრინეს“ რუსულის ენის მასწავლ-
ებელმა ნიკოლოზ ანდრია ძემ გვირგვინს
რევილენი დაიცა საფუძვლში და თავი
მოიკლა. თავის მოკლის მიზეზი ვლის გა-
დაუხვლობა ყოფილა.

* * * 31 ოქტომბერს პოლიციის მეცხრე
ნაწილის კანცლარიის სახლის კარებთან
იპიფნეს ერთი თვის დაბადებული მოკლ-
ბული ბავშვი. ბავშვი საბუთო ინსტრუქში
გაგზავნეს.

შთაბრძნის განმარტება

მაღლებულ აქმა სამსახურში განკის-
მამბეჭდულ - სასამართლოს მოსულად
ქარიმ ბე-ვეზირივი.

მბრლოლიბი პალადი

როგორც უკითხვილებსაც მოესხე-
ნებთ, ქართლისა და კახეთის შთა-
ვარებისკოპოსის, საქართველოს ექ-
სარხოს პალაიდი (ერის კაცობის
დროს პავლე ივანეს ძე რავეი) დანი-
შნულ იქნა ს. პეტერბურგის მი-
ტროპოლიტად. პეტერბურგელები მას
დღიდი ხანა იცნობენ, რადგან გან-
სვენებულად ისტორიკს მიტროპოლი-
ტობის დროს მისი ქორებისკოპოსი
იყო. მისმა მაღალ ყოვლად უსა-
მღვდელოესობამ პალაიდმ მაშინვე
იღეს სახელი დაიმსახურა, ვითარცა
ზნე მკადამებლობა, ბევრის სწავლი-
ტისა და ქადაგების ავტორისა, მით უმე-
ტეს, რომ ყოველი მისი ქადაგება სა-
ესე იყო დარღვივითა, განდობითა,
აზროვნობითა და ამასთან სადაც
წარმოთქმულია.

მისი ყოვლად უსამღვდელოესობა
პალაიდი ნივეგროდის ეპარქიის
მღვდლის შვილია, 1827 წელს და-
ბადებული და ეხლან 65 წლისაა. პირ-
ველში ნივეგროდის სასულიერო სა-
სწავლებელსა და სემინარიაში სწა-

გავიდა და გაიხურა კარი. დათას
შინის ზარმა დაუარა ტანში და არ
იკლდა, რა ეწინა. გავიანილი ჰქონდა,
რომ ზოგიერთმა შუბოლებმა შვილე-
ბის ქორითი თიფე იციათო, მაგრამ
თითონვე იმეგებდა თავს იმითი, რომ
მანუარი ამას არც თავის თავს აკა-
დრებდა, არც მაროს, თუმცა ყურე-
ბიც-ი გაშაოქცევიდა, ხომ არაფერი
ეკვის ასაღები ხმა იმისისო. საკვირე-
ლი იყო, ეს სუსტი, გამბდაი, ფერ-
მხდლი არსებმა ნამდვილი გაყავს და
ემგზავსა ეხლა, რომელიც მხაც არის
მეტრს შეებრძოლოს. აბა რა უნდა
ეკნება დათას მანუარის წინააღმდეგ
იმის სახლში, მაგრამ გმირი იმითი
არის გმირი, რომ როდი ჰკითხულობს,
გაიხარავებ, თუ დავმარცხდებოა,
როცა ბრძოლა მიუტოვებელი სკიო-
რებდა. კოწიამ მისრუებოდა თავის
მეგობრის ტანჯვას, მაგრამ სანუშე-
შოს-ი ვერაფერს ეუბნებოდა.

— წავლა გარედაცულ ყურს დავუე-
დებ, შევიტყუბ მაინც რა ამავე,
სიტყვა კოწიამ. დათას წინააღმდეგო-
ბა არ გაუწყვილა და კოწიაც წაიღა
ამის შესატყობად.

ლუთ მგვროლი
(შემდეგ იქნება)

ნარკვევა

(ფურნალ-გაზეთობიდან)

სტატუსო ქალაქის ს. პეტერბურგის ორსვე დიდს გაზეთში — „Новое Время“ — ს და „Новости“ — ში დედს ვრცელს წერილებს და ბეჭდილი მისის მადალ ყოვლად უსამდეველიოსაობის, საქართველოს ექსარხოსად ნაყოფის, პეტერბურგის მიტროპოლიტის პატივადის შესესებ. ამ წერილებში მოთხრობილია ვრცელად მისი იუოკრავია, სადაც ყოველი გამწესებულად და სადაც რა გვარდავც განუკეთილრებების თვისი ევარქია. მისის ყოვლად უსამდეველიოსაობის შესახებ გ.ზ. „Новости“ ამბობს:

დღი თანამდებობა საქართველოს ექსარხოსა მისმა ყოვლად უსამდეველიოსობამ პალატის მამონ ჩინარა, რომელსაც კავკასიის ქართველი მეციღერი დიდად აღძრულნი იყვნენ ადგილობრივის მართლმადიდებელ სამღვდლოების წინააღმდეგ, და დღი უნარი უნდა გამოჩინა, რომ დაწვევებში იგი. მისმა ტეშპირად ქრისტიანობაზე სიყვარულმა, მამობრივად მხრუნულობამ და დიდად კეთილმოყვარე მოქმედებამ აქც ხელი მოუყარა მისს ყოვლად უსამდეველიოსობას და ახალს ექსარხოსის მისის კავკასიაში ორის წლის ყოფნის შემდეგ საქართველოს საწყისად იმის დაბადების დღეს ძვირფასი საწყისმთავრა კვირთხი მიართვა. ტფილისში მისეულსაბანავე მან განსაკუთრებულ ყურადღებას მიუქცია სიმონის საეთიერო ტაძრის გამწესებების და სრულად შეკეთებულ იქნა ეს ტაძარი. ამავე დროს მან გააუმჯობესა ტაძრის მგალობელთა ხორა და ერთი-ორად გაუხდა ჯამაგირი.

ი. „Новое Время“ რასა სწერს მისის ყოვლად უსამდეველიოსობის კავკასიაში ყოფნის შესახებ:

დღი ძველ, სიშვილ და უნარი იყო საქარა ამ ქვეყანაში, სადაც მხე ცხარე, ცხარეგინი არიან კაცნი, სადაც ებრაეოლების მხრე ჯერ დიდი ნაკლებულაა, ვინაჟამ და სხვა ადგილად აბიბობულაა, ხოლო ამ სადაც სამღვდლოებას შორისაც ხანდახან ხანჯალი ბრწყინავდა (?) ახალი ექსარხოსის შუგულ მწველობანიბისა და სიწყნარის ჩამოგდების საქმეს — და მიუღწია კიდევ თვის სურვილს. საქმეებულმა დაფასეს ორის და პარტეში-მოარეა კვირთხი მიართვეს და აგრეთვე ადრესი, რომელსაც 2,000 კაცს ეწერა ხელი, როგორც სამღვდლოთი, აგრეთვე თავდაზნაურსა და სხვა მკვიდრი.

მისმა მაღალ ყოვლად უსამდეველიოსობა პალატის განსაკუთრებულ ყურადღებას მიიქცა აგრეთვე საქართველოს სამეცნიერების ეკლესიების სიღარიბესა და იქაურ სამღვდლოებს მცირე განათლებულთა. დღი მეცნიერ და მოყვარეა ახა სიძველეთი, იგი ხელს უწყობდა, რომ შეეცდებინათ ბევრი ძველის-ძველი ეკლესია ამ ძველადგ ქრისტეს მორწმუნენ ქვეყანას. მის დროს აღადგინეს ძველი მხარეობა ძველთა ეკლესიათა და განაახლეს ისეთი სიწმინდე მჭვლის დროისა, როგორებიც არის მსხეთისა და მეტეხის ტაძრები და სხ. განსაკუთრებულ დღი მოღვაწეობდა განათების მისმა ყოვლად უსამდეველიოსობამ წერილის ხოლმეობის დროს. თუმცა დღი სიხებში იფი და სულ ძველად იბრუნებდა ადამიანს, იგი სულ ერთთავად ტფილისში სცხობობდა და ხალხის საზრებლობისათვის შრუნუნავდა, ერთგვარად და სარწმუნოების განრჩეველად, ჰქვამდებულადაც ყოველსავე ეთიოს საქმეს და სცდილობდა შემდგომად რეფორმის ცეხასა და დამუშობას. ყველან, სადაც იყო მისი ყოვლად უსამდეველიოსობა, ყველგან მწველობასა, სიყვარულსა და წესბრავს ჩამოაგდებდა ხოლმე.

1 იანვარს 1893 წ. გათავადება ვადა ძველის სხის ქადაგდის ფულის მიდების სახელმწიფოთ

დაწესებულებათა და ბანკებში. ამ დღედაც ძველს ფულს ვასავალი ღადრ ექნება. საჭიროა ამიტომ, რომ ვისაც-გი ასეთი ფული აქვს ქადაგდეს, წინადადებ თადარიგს შეუდგეს და ეს ფული ახალის სისის ფულზედ შესცვალოს. სახელმწიფო ბანკის ოფისიალურ ცნობებიდან ჩნას, რომ ამ წლის 1 იანვარამდე მიუღეს რუსეთში ჯერ კიდევ ხმარებაში ყოფილა 58 1/2 მილიონ მანათის ფული ძველის სხისა. ამიტომ საჭიროა, რომ ყოველგვარი დონისძიება იყოს მიღებული, რათა ყველამ შეიტყოს მთავრობის განკარგულებას ძველის სხის ფულის გარეშების შესახებ. აქამდე-გი ამისთვის თითქმის არავითარი საწყენება არ არის მიღებული, გრად იმისა, რომ ვაჭრებში გამოავსადეს, 1893 წლის იანვრიდან ძველის სხის ფულს ვასავალი არ ექნებათ. ვაჭარი „Сел. Вѣст.“ ი სწერს ამ საქმის შესახებ:

საბურველია, რომ სოფლის მმართველობა და მამასახლისებმა გამოუცხადეს მტკიცებობა, რომ ძველის სხის ქადაგდის ფულის ხმარების ვადა 1893 წლის 1 იანვარს თავადებათა და გამოცხადება ძლიერ საქარია, რათა ვისაც-გი ასეთი ფული აქვს, ქალაქ გამოსცვალოს ბანკში, რომ ტყუელ-ღებრად არ დასტავოს.

ჩვენის აზრით, ეს სურვილი სრულებით არ არის საკმარისი. აუცილებლად საჭიროა დავეცალოთ სოფლის მოხელეთი და მამასახლისებნი, ყველა სოფელით გაავრან გედლებზედ განცხადება შესახებ ძველის ქადაგდის ფულის გარეშების 1 იანვრიდან, ამასთანავე შეგროვან სოფელი და ეს ამბავი გამოუცხადონ. უამისოდ შეიძლება მის მიხედვით, რომ ზოგი მათგანი, ვისაც ძველი ფული აქვს, ამ ფულის გარეშების ამბავს 1 იანვარზედ გვიან გაიგებს და ვინ იცის, რა-გარის წვა-დავებით ნამუშაოდ ფულის ტყუელი უბრუნდოდ აგრეთვე-გოს.

ერთს რუსულს გაზეთში დაბეჭდილია შუგევი მოხსენება, რომელიც ყირიმის ერთის სოფლის მამასახლისის წერილდენია თავისის სურვისათვის:

ამა თვის პირველ რიცხვს თავი მოვიდა ასის-თვამა სიღარიბეს; რისავე წარმოადგა სიღელი, ეცნობა არა არს მოყვანილი. შემოწმების ძალით კიბლები კონფიტი ქუჩის ფანჯარაზე, დაწარმენი კმებში თითქმის მთელის თავიდან ამოულა — შებლდენათი. იტაკი მარჯვენა მხარეს გახრეტილია, რადანაც თითხი მიბრუნებულა აღმოსავლეთისკენ, ვინაიდან ეს ოთხი ეუღლმა მიბრუნებულ და ბოლო დასავლეთისკენ აქცეს.

რა ჩინებული მოხსენებაა? ეს ვინაიდან თათხი უკუდამა მიბრუნებულია ამ სასუქითაა... მთად და სხვამ გარეუღმართებულს მამასახლისის საწაფმართო საქმერამ მოსთხოვე!

უცხოეთი

საზარანში. საფრანგეთის მთავრობა ეს 12 წელიწადი იქნება სცდილობს ქარხნებში ქალების მუშაობა შეაშუბუქოს როგორც და ძლიერს ამ უკანასკნელს დღემდე მოახერხა,

თუ სასეხით არა, ოდნე მიიწე შეასრულა თავისი წილი. უკანასკნელი პროექტი ამ სავნის შესახებ პალატამ შეიწყნარა, მის ერთს უნეტეს ვარდა, რომლის ძალითაც მშობლობის შემდეგ ქალს გადაჭრილი ვადა ცხოვროვდა და ამ ვადად მეტარხნეს ვერ ამუშავებდა. უმთავრესი სავნის ამ პროექტის ის იყო, რომ დღემდე (24 საათი) ათ საათზედ მეტი ხანი მუშაობა ქალისა ერთად აღკაძულიყო ყოფილიყო. ქალების და თვით საფრანგეთის საუბედუროდ სენატმა ათი საათი სავნარისად არ იცნო პარლემენტის განსამდირებლად და თერთმეტ საათად შესცვლა. ამ გვარად, შეცვლილ პროექტის წინააღმდეგ ბარემ ცხარედ იბრძოდა პალატაში რამდენიმე დღეებუტა, მაგრამ ამოდ. ისინი საბუთიანად ამტკიცებდნენ, რომ ხანგრძლივს მუშაობას ვერ აიტანს ქალის ავებულება, დინარება, ამა-სადაც, თვით მომავალ თაობაზედაც ამ გარემოებას მაყვებელი გაველნა ექნება, მით უმეტეს, რომ უკვე დამტკიცებულია მე-ხალხის ჯანითა და ღონით დასუსტება, რადა საკვირველია, რომ გრიტხვით არცა მრავლობს და არცა მამტკობობს და ღამის იკლოს, არამც-თუ იმტკოსო. პალატის უმრავლესობა სრულად ეთანხმებოდა ამ აზრს, მაგრამ, თუ ახლაც არ დავამტკიცებთ, ამასაც ათი-თორმეტე წელიწადი მოუენდება და მუშა ქალი-ი ამ ხნის განვლობაში ისევ ისე დინარება ქარხნებში მუშაობით, როგორც ამ ე-მად იხარებათ. პალატამ პროექტი სენატის რედაქციით შეიწყნარა და დამტკიცა.

მართლაც შეადარეთ შესუსტებული მუშაობით, ან მდღარ ბურბული ღამაზე, კეკლუც ტრინად აღზრდილი ქალი დაგომედი ქალს. დაგომეში დიდი ბრძოლა არის ბტეხილი დაგომეიელთა და ფრანგთა შორის და აი რას იწერებოთ იქილდე თვით უნარის: ყველაზედ სამიწენლი ამ დაგომეიელ ქალ-ამბონ-კეთან ბრძოლა არის. ეს ქალები-ი არა, ჯეგევი არიან. კალმით აუწერელის გერობითა და სიმამიეთი სასესნი, ისეთის ძალითა და გამბედაობით დაგეცემიან ხოლმე თავს, თითქმის სიცოცხლის სიტკობების ჩალოლად არ ავდებდნენ და სიკვლილი იმედად ახლანდენ. ამათი ერთად-ერთი ნეტარება მტრის დათხუტობის სისხლი. ევლარ ძღებან მტრის სისხლით, მოკლულსაც-ი დიდს სხარის თვის არ ანებებენ, ნაუწ-ნაუწუ სკრინ და იმისი მოკრილი თვით თან მიიქეთ სიმამის ნიშნად.

მინიანი. გამოაცხადეს თუ არა მთავრობის პროექტი ჯარის მომეტების შესახებ, გერმანიის უნდებლობა კანტონებში, ბისმარკმა, მთავრობის სურვილს ათასი წუნი დასდო და თან მეტარს დატანა, რიხსტაჯის კრების დავესწერბი და დიდს წინააღმდეგობას გაუწევიო. უკანასკნელ გერმანიის საზღვრო კანონით, ბერლინი, სადაც რიხსტაჯი იკრებება, საგარეზონო ქალაქია და ამისთანა უწყვილის ტინისაშობს, სხვას ვერას ჩაიცავს. ბისმარკს, პრუსიის გენერალს ვერ ებრებება, რასაკვირველია, გენერალის ტანისამოსი ჩაიწარალს და მოირთოს და მთავრობას

წინააღმდეგობა გაუწიოს ჯარის-კაცმა ჯარის მომეტების საქმეში. ან რა უნდა სტეჟის საბუთად? ჯარი ისევ სავნარის გვეცხვო? თითო-კი ნიტკობად ისა ჰქონდა, რომ გერმანიის ერთ დიდს უშველველ ყაზარმად ვადაცქვიო. რა უნდა სტეჟის, ხალხი შევიბრძოთ, ისევ ბევრს ხარჯს იხდის? ბისმარკისთვის ხალხი — არა-ფერია, ჯარი-კი — ცველაფერი.

ამხსარი მინიანი. აესტრი-ვენგრია უფრო გაბრახებულია ბისმარკზედ, ვიდრე თვით გერმანიის მთავრობა. ბისმარკი ყოველთვის იმისა ჰქვამდებდა და ამ პროექტის შესახებაც იმასვე იძახის, რომ ხარჯი, მარტო გერმანიის-კი არა, მისმა მოკვამირე ავტორის-ვენგრიათა და იტალიამაც უნდა გასწარიონ. ამ ვაჭმარმა საპარლიტალიის ისე გამოუცალიერა ხაზინა, რომ იქ ვალების მეტს ვედარას იბოვის კაცო და აესტრი-ვენგრია, 1635 შეუძლია, მისდებდა გერმანიის და ჯარისა და შეიარაღების მეტს ალარის ჰზრუნვად. ახლა-კი აღარ შეუძლიან. ახლაც რომ მიჰყვეს, იმასაც იტალიისათვის აიწვე-დაწვევება თვისი ფინანსები და მტრის დასამარცხებლად, მომტყუეულის აზრით, სამი რამ არის საქარო: პირველად ფული, მეორედ — ფული და შესამად — ცველაფერი.

წერია ამბავი

ჩინეთის ჩაი ხმარებაში შემოვად კერობის ქვეყნებში 250 წელს წინაა, 1635 წელს ჩაი მარჯულად ზარეში შემოიტანეს და 1665 წელს-კი ანგლესისა და ჩინეთს შუა გამართა კიდევ გუტრობა ჩაისა. მამის ერთი გინგანჩა ჩაი 30 მანკენად იყავოდა, ხსად, თუქმ სხვს ჰქენებშიაგ მოჰყავთ ჩაი, მაგრამ მან ჩინეთს პირველად ავტოდა უჭირავს ჩაის ვაჭრობას საქმეში. ჩინეთისაგან ერთხანში მოკლევადი წაიქეთ 337 — 342 მილ. გინგანჩა ჩაი — 90 მილიონ მანკეთსა. ჩაის ვაჭრობაში ჩინეთის ცდობასს უწეენ ანგლესის სახელმწიფო — ოსტრი-გინგანჩა, ანგლიან, ავსტრი-გინგანჩა (ეს ორი უკანასკნელა — გინგანჩა). 1888 წელს ოსტ-ინგლის სეკაჯან გუტრობა 72 მილ. გინგანჩა ჩაი, ანგლიან — 39 — 41 მილ. გინგ. ჩაი, ავსტრი-გინგ. გინგ. და გინგლიან — 4 მილიონ-ნამდე. ჩინეთის ჩაის უჭირავს ბარაგუაას და ბარაგუაას (შერევის ჰქენება) სეკაჯან, მაგრამ არა გამოკვანხან თვის არ ანებებენ, ნაუწ-ნაუწუ სკრინ და იმისი მოკრილი თვით თან მიიქეთ სიმამის ნიშნად.

ამასთანავე, ჩინეთის ჩაის უჭირავს ოსტრი-გინგანჩა (ოსტრი-გინგანჩა) ფილოლისს ავტოებენ. „მაიუს“ ჩაის ხმარება თანთან მტკობობს, ასე რომ ვაჭრობაში 73 მილ. გინგანჩა თუაბა — 6 — 6 1/2 მილიონ მანკეთსა. უკვანჯელ მეტს ჩაის ქსინარის ანგლიან (196 მილ. გინგ. ჩაი) და სხვა ქვეყნის შორის: სინგაპის უჭირავს უჭირავს — 78 მილ. გინგანჩა, კერობის რუსეთი — 39 მილ. გინგ. ჩაის, ავსტრი-გინგანჩა — 20 მილ. გინგ. ჩაის, და სხვა ქვეყნის შორის: სინგაპის უჭირავს უჭირავს — 5 მილ. გინგ. გინგ. და კერ-მანა 4 მილიონ წელ მეტს. ამ უკანასკნელ დროს ჩინეთის ჩაის მოჰყავს სეკაჯან სინგაპის, სინგაპის და სხვის ვაჭრობაში.

— ამას წინააგონა (რეზინაშა — ბალკანეთის ნასკავრ ვინქელზე) ადმოუქნათ თეთ-მკველებს კლუბი. წყე-

